

آیت الله شبیری در پاسخ به فرمایش مرحوم حائری می فرمودند:

مقدمه وجودی یک تکلیف نباید حرام باشد ولی مقدمه وجوبی یک تکلیف می تواند امری حرام باشد مثلاً توبه واجب است و مقدمه وجوبی آن، گناه کردن است.

حال: وقتی یک طیب هست که گناه و نظر کند، تجویز کشف عورت برای مریض، لغو نیست.
ما می گوئیم:

۱. لازمه فرمایش سیدنا الاستاد آن است که ادله تجویز کشف عورت، مقید به وجود طیب فاسق باشد. (در حالیکه ادله رفع اضطرار مطلق است). چراکه وقتی شارع می گوید «برای بیمار جایز است که کشف عورت کند» این کلام به نحو قضیه خارجیہ انشاء نشده است (که شارع توجه به واقعیت خارجی و وجود طیب فاسق داشته باشد) بلکه به نحو قضیه حقیقیه وارد شده است و چون در فرض عدم وجود طیب فاسق، این تجویز لغو است، لاجرم این کلام مقید به قیدی می شود که کلام را از لغویت خارج کند. به عبارت دیگر چون تنها در فرض وجود طیب فاسق، این تجویز لغو نمی باشد، کلام به چنین صورتی مقید می شود و این خلاف متفاهم از ادله رفع اضطرار است.

۲. مرحوم حکیم در پاسخ به سوال (چرا طیب می تواند نظر کند در حالیکه برای او ضرری نیست)

به دلیل نفی ضرر تمسک کرده است.^۱

مرحوم خوئی در پاسخ به ایشان می نویسد:

«و لا یخفی أنه لا مجال للتمسک لإثبات الحكم بقاعدة نفی الضرر، أو قوله (عليه السلام): «ليس شيء مما حرم الله إلّا وقد أحله لمن اضطر إليه». فإنّ من الواضح أنّ مثل هذين الدليلين لا يشملان الطيب نفسه، فإنّهما إنّما يرفعان الحكم عمّن يتوجه الضرر عليه نتيجة ذلك الحكم، فلا يدلّان إلّا على جواز كشف المرأة المريضة نفسها أمام الطيب، أما جواز نظر الطيب إليها فلا دلالة لهما عليه لعدم اضطراره إلى ذلك.»^۲

۱. مستمسک، ج ۱۴، ص ۳۴.

۲. موسوعة الإمام الخوئی، ج ۳۲، ص ۶۲.

دین خارج فقہ ائمہ سید حسن خمینی